

DE STAAT VAN HET ONDERWIJS IN MONTESSORI SCHIEDAM

versie 2024 (betreft schooljaar 2023/2024)

INLEIDING

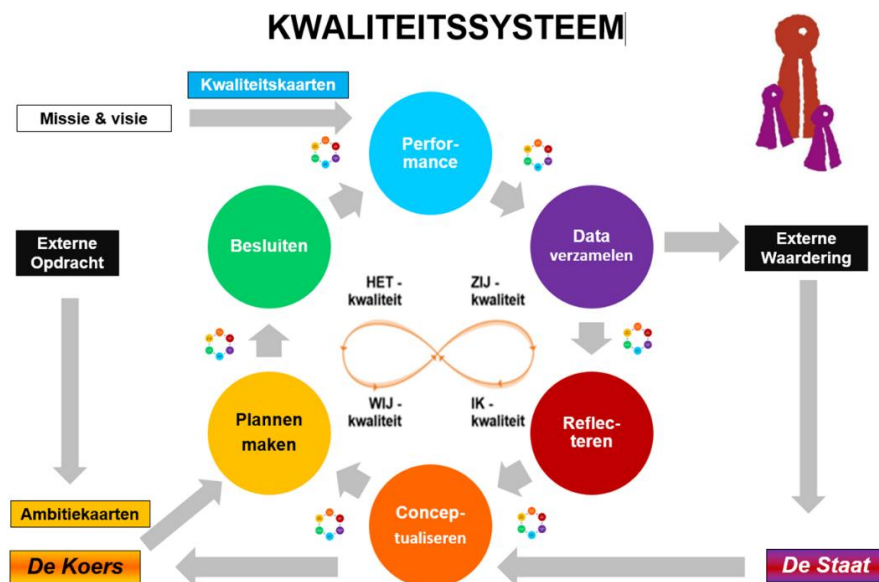
Bedoeling

De Staat 2024 informeert betrokkenen, belanghebbenden en belangstellenden over de meetbare en merkbare kwaliteit die binnen Montessori Schiedam gerealiseerd is in het schooljaar 2023/2024. De Staat is een momentopname; gegevens met betrekking tot de bedrijfsvoering en (onderwijs)resultaten worden hiermee geordend en geëvalueerd. In samenhang bepalen deze evaluatieve gegevens en reflecties daarop de schoolontwikkeling op langere termijn en kunnen zij een aanzet geven tot interventies op relatief kortere termijn.

De Staat is daarmee vooral een kwaliteitsdocument dat de koers beïnvloedt, maar tevens als verantwoordingsdocument gezien kan worden.

Plaats van dit kwaliteitsdocument

Op de gelijknamige kwaliteitskaart staat beschreven hoe in Montessori Schiedam wordt aangekeken tegen het begrip “Kwaliteit” en op welke wijze kwaliteitszorg is ingericht. Hier wordt volstaan met een schematische weergave. Voor de uitgebreide beschrijving verwijzen wij naar de kwaliteitskaart.

In het kader van plannen en verantwoorden rapporteert Montessori Schiedam jaarlijks schriftelijk over zijn schoolontwikkeling en -resultaten op twee momenten: rondom de jaarwisseling met het document: *De koers van Montessori Schiedam* (kortweg *De Koers* genoemd) en nadat een schooljaar is afgerond, met dit document - *De Staat van het onderwijs in Montessori Schiedam* (kortweg *De Staat* genoemd).

Beide documenten hebben een relatie met het bestuurlijk beleid - de koers, van de stichting Primo Schiedam, waar Montessori Schiedam deel van uitmaakt - maar zijn vooral gericht op de instandhouding van het organisatie-eigen kwaliteitsbewustzijn om processen te consolideren, te verbeteren, veranderen of om te innoveren, met als belangrijkste doel de onderwijsresultaten te behalen die worden geambieerd of die de samenleving verwacht.

Totstandkoming

In de teambijeenkomst “Evaluatie en planning” dd. 22 mei 2024 zijn beschikbare data met alle personeelsleden gedeeld en werd op basis daarvan geëvalueerd, gereflecteerd en gepland in aanloop naar het (volgende) schooljaar 2024/2025.

Dit document is vervolgens opgesteld door teamleden van de school die in de rol van navigator actief zijn. Het is gedeeld en vervolgens besproken in een bijeenkomst met de medezeggenschapsraad.

CONTEXT EN BEDRIJFSVOERING

Onderwijsresultaten komen tot stand binnen de context van de school. Hiermee bedoelen wij kenmerken van de leerlingenpopulatie en kwantitatieve gegevens, maar ook de uitkomsten van alle processen die worden doorlopen om de organisatie door het inzetten van mensen en middelen enerzijds in staat te stellen de (onderwijs)resultaten te behalen die worden verlangd en anderzijds om levende ambities van een voorwaardelijk fundament en een ondersteunende structuur te voorzien.

Coronacrisis

In het schooljaar 2023/2024 was de school niet gesloten als gevolg van het aantal besmettingen of de kans daarop met het coronavirus. Alhoewel er nog wel besmettingen voorkwamen, beschouwen wij met de afsluiting van het kalenderjaar 2023 de coronacrisis voor wat betreft onze organisatie als voorbij. De “coronagelden” die vanuit de rijksoverheid beschikbaar werden gesteld zijn ook daadwerkelijk besteed aan het geven van extra ondersteuning aan kinderen die zich minder snel ontwikkelden dan voor de uitbraak van de pandemie.

Of de crisis van invloed is geweest op de onderwijsresultaten die werden gemeten in het schooljaar 2023/2024, kan niet worden vastgesteld. Voor zover dat mogelijk was, is gemonitord op de ontwikkeling van kinderen die al voor 2020 waren ingeschreven of ten tijde van de crisis bij ons op school kwamen. Wat wij ons realiseren is dat kinderen die tijdens de crisis (ruwweg 2020-2022) in de leeftijd van nul tot vier jaar waren in hun jonge bestaan andere ervaringen hebben opgedaan dan kinderen die voor de crisis vier jaar en ouder waren. Dat geldt voor zowel de voorschoolse als voor de vroegschoolse periode. Dit betekent dat wij dit gegeven (in beperkte en naarmate de tijd vordert afnemende mate) zullen betrekken bij analyses en onderlinge vergelijkingen van resultaten tot 2034. Ons is opgevallen, dat er na de crisis een groter verloop (tussentijdse in- en uitschrijvingen) is geweest dan ervoor. Of er een verband met de coronacrisis is kan niet worden vastgesteld – er was en is immers ook een woningcrisis. Verderop in dit document wordt op het verloop nader ingegaan.

Formatie en lerarentekort

In Montessori Schiedam worden de effecten van het lerarentekort gemerkt, zo zijn er geen vervangers beschikbaar wanneer groepsleiders (ziekte)verlof moeten opnemen. Net als in het voorgaande schooljaar lukte het in het schooljaar 2023/2024 niet altijd om kort verzuim op te vangen door groepen te verdelen. Ouders werd verzocht hun kind thuis op te vangen.

In de voorbereiding op het schooljaar 2023/2024 bleek het niet mogelijk alle formatieruimte in te vullen. Bij de start van het schooljaar 2023/2024 waren alle elf groepen wel voorzien van een groepsleiding.

Het lerarentekort, i.c. het niet kunnen invullen van alle formatieruimte, leidt ertoe dat de formatie te klein is om calamiteiten op te vangen. Zo was het kort na de aanvang van het schooljaar 2023/2024 niet mogelijk een middenbouwgroep van een andere groepsleiding te voorzien nadat de groepsleider langdurig ziekteverlof had opgenomen – de groep is opgeheven en de kinderen werden permanent ondergebracht in de overige drie middenbouwgroepen.

Ook het (vanwege het herstel na een operatie wat langer durend) verlof van een groepsleider in de onderbouw kon niet worden opgevangen door de groep gedurende een aantal weken te herbezetten. De kinderen van deze groep werden tussen het einde van de herfstvakantie en de sinterklaastijd voor vier dagen in de week verdeeld over de andere drie onderbouwgroepen en waren enkel op woensdagen als groep bijeen.

Belangstelling

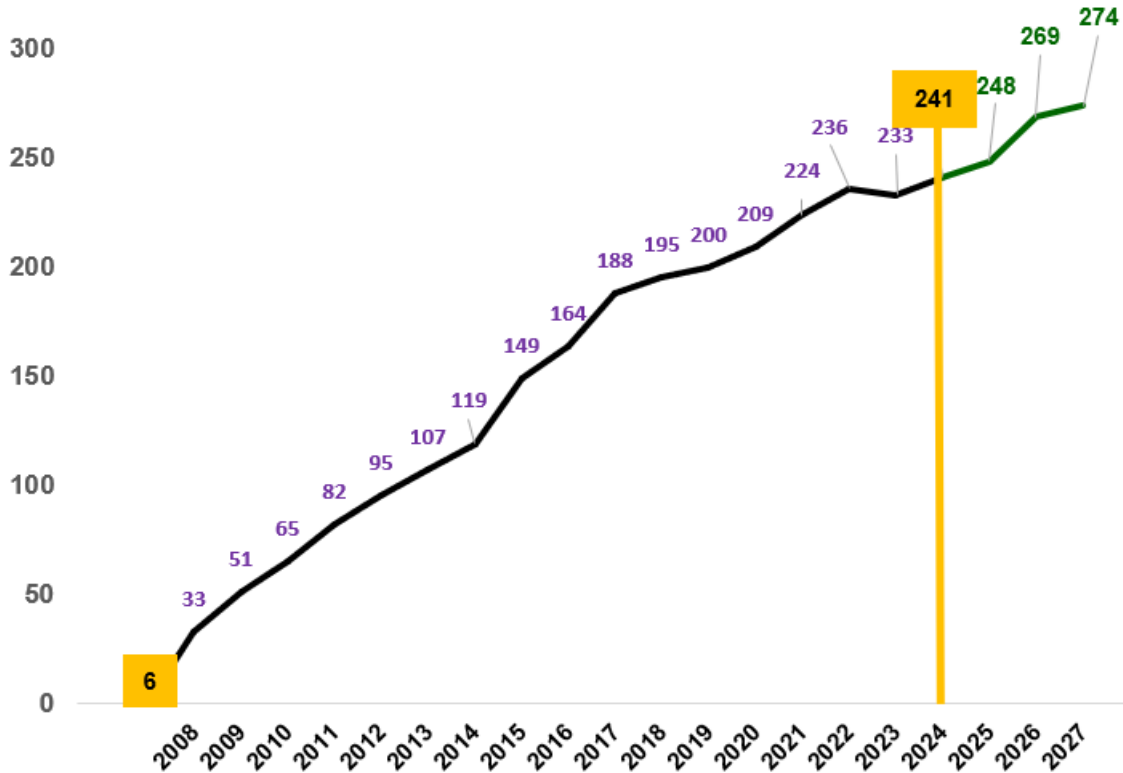
De belangstelling voor Montessori Schiedam onder ouders met een kind dat als vierjarige in het schooljaar 2023/2024 naar de basisschool toe ging was groter dan het aantal beschikbare plaatsen. Een aantal kinderen raakte daardoor “boventallig”. Onder belangstellenden zijn ouders die na het kennismakingsgesprek kozen voor een andere school, c.q. voor een ander onderwijsconcept. De cijfers met betrekking tot belangstelling zijn in onderstaande tabel weergegeven:

Beschikbare plaatsen per jaar	40	(dec-nov)
Plaatsingen vierjarigen	38	
Vervallen na kennismaking	15	
Boventallig geraakt	23	
Belangstelling	76	
Gevraagde capaciteit	61	
Gevraagde capaciteit	152,5%	t.o.v. plaatsen

Leerlingenaantallen

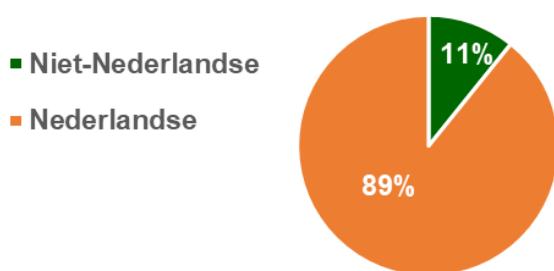
In Montessori Schiedam waren 241 kinderen ingeschreven op 1 februari 2024.

In onderstaande grafiek is te zien langs welke “mijlpalen” (de teldata waarop de rijksoverheid de bekostiging van de school baseert) de groei tot stand is gekomen sinds de start van de school op 6 maart 2008 (toen met zes kinderen) en wat de prognose is voor de aankomende jaren.

Culturele achtergrond

Op 1 februari 2024 waren 26 kinderen met een niet-Nederlandse culturele achtergrond (NNCA) bij Montessori Schiedam ingeschreven.

Dit gegeven is enkel van invloed op de bekostiging van de school, maar heeft geen consequenties voor het onderwijs aan deze individuele kinderen.

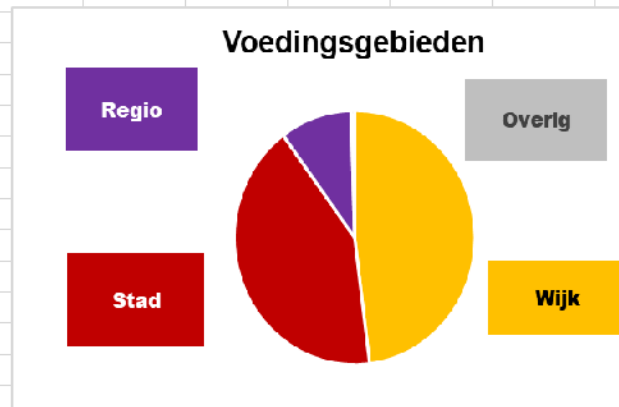
Wat is een Niet-Nederlandse Culturele Achtergrond?

Leerlingen hebben een niet-Nederlandse culturele achtergrond als:
 de ouders aangeven dat de leerling tot de Molukse bevolkingsgroep behoort, of ten minste één van de ouders is geboren in Griekenland, Italië, voormalig Joegoslavië, Kaapverdië, Marokko, Portugal, Spanje, Tunesië of Turkije, of ten minste één van de ouders geboren is in een ander niet-Engelstalig land buiten Europa, met uitzondering van Indonesië, of ten minste één van de ouders als vreemdeling in Nederland verblijft op grond van een verblijfsvergunning (als bedoeld in de Vreemdelingenwet 2000).

Voedingsgebieden

Montessori Schiedam heeft tot en met het einde van het schooljaar de beoogde stedelijke (licht-regionale) functie behouden; circa 50% van de in totaal 199 gezinnen woont in Schiedam-West en circa 50% woont daarbuiten. In het overzicht hierna is dit meer uitgesplitst weergegeven.

Eigen Wijk		Stad overig		Regio overig		Overig	
absoluut	99	absoluut	84	absoluut	15	absoluut	1
%	49,75%	%	42,21%	%	7,54%	%	0,50%
postcode 3117		Centrum e.o.		Rotterdam		Buiten eigen Wijk	
absoluut	70	absoluut	27	absoluut	4	absoluut	100
%	35,18%	%	13,57%	%	2,01%	%	50,25%
postcode 3116		Oost e.o.		Vlaardingen			
absoluut	29	absoluut	21	absoluut	11		
%	14,57%	%	10,55%	%	5,53%		
		Zuid e.o.					
absoluut	7	absoluut	7				
%	3,52%	%	3,52%				
		Nieuwland					
absoluut	22	absoluut	22				
%	11,06%	%	11,06%				
		Groenoord					
absoluut	2	absoluut	2				
%	1,01%	%	1,01%				
		Kethel					
absoluut	2	absoluut	2				
%	1,01%	%	1,01%				
		Woudhoek Spaland					
absoluut	1	absoluut	1				
%	0,50%	%	0,50%				
		Woudhk & Sveapark					
absoluut	2	absoluut	2				
%	1,01%	%	1,01%				

Schoolweging

De actuele gemiddelde schoolweging van Montessori Schiedam is: 25,41.

Deze is bepaald op basis van de schoolscores van de leerlingen die op 1 februari 2021, 2023 en 2024 waren ingeschreven ¹ en is als volgt tot stand gekomen:

op 1 februari	weging
2021	26,11
2023	25,31
2024	24,80
gemiddeld	25,41

Wat is de schoolweging?

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft in 2018 onderzocht welke kenmerken het risico op een onderwijsachterstand van een leerling het best voorspellen. Het gaat dan om:

- het opleidingsniveau van de ouders;
- het gemiddeld opleidingsniveau van alle moeders op school;
- het land van herkomst van de ouders;
- de verblijfsduur van de moeder in Nederland;
- of ouders al dan niet in de schuldsanering zitten.

Het CBS berekent op basis hiervan de verwachte onderwijsscore van elke leerling en bepaalt op basis hiervan de schoolweging.

De Inspectie van het Onderwijs gebruikt de gemiddelde schoolweging van drie schooljaren als maat voor de leerlingenpopulatie; hoe lager de schoolweging, hoe hoger de verwachte leerresultaten.

Zie het hoofdstuk "Resultaten van het onderwijs".

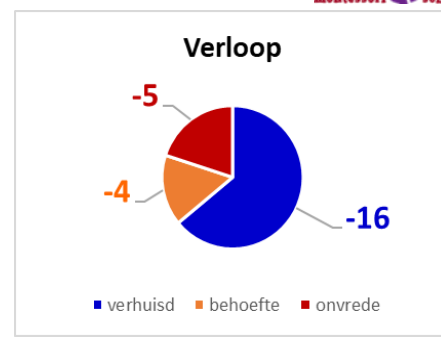
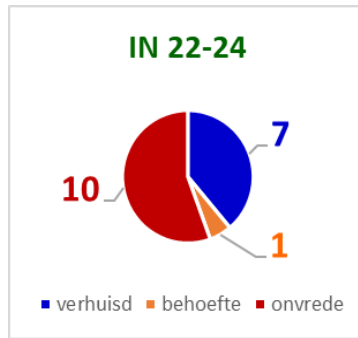
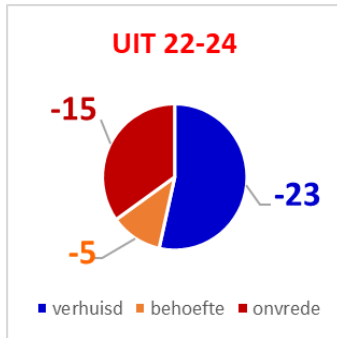
Verloop

Vastgesteld werd welke motieven ouders in de schooljaren 2022/2023 en 2023/2024 (de jaren na de coronacrisis) hadden om hun kind uit of in te schrijven ². Hierin zijn drie categorieën onderscheiden:

- verhuizingen uit en naar het voedingsgebied van de school;
- uit- en inschrijvingen die gerelateerd zijn aan de ondersteuningsbehoeften van leerlingen (plaatsingen in het speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs en kinderen die zijn ingeschreven nadat zij gestart waren in een school voor nieuwkomers);
- ouders die voor een andere school, c.q. een ander onderwijsconcept kiezen omdat zij iets anders verwachten dan de school biedt en hun kind daarom uit- of juist inschrijven (onvrede).

¹ De weging in 2022 wordt niet gebruikt in het driejaargemiddelde in verband met de coronacrisis.

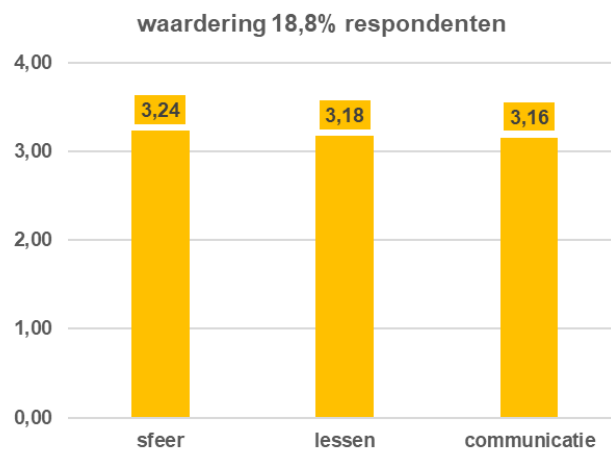
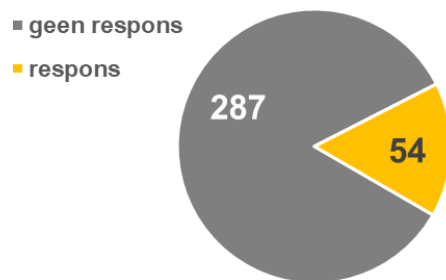
² Voor wat betreft de instroom geldt, dat het in het schooljaar 2023/2024 gelet op de groeps grootte niet mogelijk was kinderen in middenbouwgroepen te laten instromen – er waren wel belangstellende ouders, maar er was geen plaats (zie ook de paragraaf: "Gemiddelde groeps grootte en aantallen kinderen per leerjaar").

Oudertevredenheid

In het voorjaar 2024 werd onder ouders een tevredenheidpeiling gedaan waarbij 341 ouders in de gelegenheid werden gesteld een vragenlijst digitaal anoniem in te vullen. 54 respondenten hebben de vragenlijst daadwerkelijk ingevuld en verzonden. Het responspercentage is daarmee 18,8%; de peiling is maar matig representatief. Aan het einde van de vragenlijst werd gevraagd de school een rapportcijfer te geven. Het gemiddelde rapportcijfer is 7,4 wat ongeveer overeenkomt met het streefdoel (7,5). De gemiddelde waardering per onderwerp is weergegeven in onderstaande grafiek:

Oudertevredenheidpeiling 2024

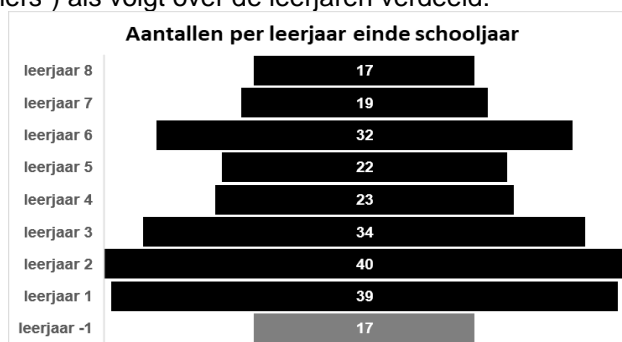

Gemiddelde groepsgrootte en aantallen kinderen per leerjaar

Voorafgaand aan het schooljaar 2023/2024 werd bij het indelen van kinderen in groepen het gaan werken in vier onderbouwgroepen, vier middenbouwgroepen en drie bovenbouwgroepen voorzien. De vier onderbouwgroepen eindigden het schooljaar met een gemiddelde groepsgrootte van 24 kinderen; in het schooljaar zijn 38 kinderen als vierjarige ingestroomd.

Als gevolg van het opnemen van ziekteverlof van een groepsleider in de middenbouw was er nog voor 1 september 2023 de noodzaak het aantal middenbouwgroepen terug te brengen naar drie. De beoogde gemiddelde groepsgrootte in de middenbouwgroepen ging als gevolg daarvan omhoog naar 32. De gemiddelde groepsgrootte in de middenbouw is als gevolg van verloop (er werden kinderen uitgeschreven, maar er werden aan nieuwe kinderen geen plaatsen aangeboden) aan het einde van het schooljaar afgenomen naar 26,3.

De bovenbouwgroepen startten en eindigden het schooljaar met een gemiddelde groepsgrootte van 23 kinderen. Aan het einde van het schooljaar was de leerlingenpopulatie (na de herindeling van "verlengers" en "versnellers") als volgt over de leerjaren verdeeld:

Beschouwing en conclusies context en bedrijfsvoering

Ook in Montessori Schiedam worden de effecten van verschillende crises gemerkt, evenals die van het lerarentekort. Dit leidde in 2023/2024 tot uitdagingen die overkomelijk zijn gebleken te zijn. Ook in de toekomst zal met name het lerarentekort praktische vraagstukken opleveren die het hoofd moeten worden geboden.

Het leerlingenaantal van de school bevindt zich boven de voor Schiedam geldende opheffingsnorm (193). De prognose is, dat het aantal leerlingen in de aankomende jaren successievelijk zal stijgen. Dit is het gevolg van de grote belangstelling voor de school, c.q. voor het type onderwijs dat wordt aangeboden. Het groeiende aantal leerlingen maakt dat er over een paar jaar twaalf groepen zullen zijn die niet allemaal in het huidige gebouw passen (*er ontstaat geen huisvestingsprobleem, omdat er al is nagedacht over de benodigde capaciteit in de toekomst*).

Tijdens de groei van het aantal leerlingen is en blijft Montessori Schiedam voor wat betreft de financiering afhankelijk van middelen die het bestuur Primo Schiedam beschikbaar stelt – er werd en wordt in de aankomende jaren gewerkt met een toegestaan begrotingstekort.

De tevredenheid onder ouders en kinderen is dusdanig, dat er op grond daarvan geen groot negatief verloop wordt verwacht. Wel is er in de laatste jaren meer sprake van verhuizingen. Hiermee wordt beperkt rekening gehouden bij het aanbieden van plaatsen aan vierjarige kinderen.

De populatie kan worden gekenschetst als economisch gesegregeerd; flink wat ouders zijn hoger opgeleid, werken in “beter-betaalde” banen of zijn zelfstandig ondernemer. Er heerst derhalve in de gezinnen waarin de kinderen opgroeien betrekkelijk weinig armoede.

Cultureel is de populatie wat meer divers dan je op basis van de door het CBS berekende schoolscore zou kunnen verwachten; een aantal kinderen heeft één of twee ouders die hun wortels hebben in andere delen binnen of buiten Europa, maar die zelf in Nederland opgegroeid en/of geboren zijn (“tweede en derde generatie”). Het percentage kinderen met een niet-Nederlandse culturele achtergrond nam daardoor in de loop van de tijd af en zal naar verwachting nog verder af gaan nemen. Dat geldt dan ook voor de schoolweging – hier ligt een relatie met de schoolscore en de daaruit voortvloeiende resultaatverwachtingen vanuit de samenleving bij monde van de overheid, i.c. de Inspectie van het Onderwijs (zie het hoofdstuk hierna).

RESULTATEN VAN HET ONDERWIJS

De resultaten van het onderwijs geven een indicatie van de mate waarin aan drie elementaire aspecten - die verband houden met de opdracht aan het primair onderwijs zorg te dragen voor de brede ontwikkeling van kinderen - voldaan wordt: of kinderen zich veilig voelen, of zij goed onderwijs krijgen en of zij genoeg leren.

Veiligheidsbeleving en leerlingtevredenheid

In het voorjaar 2024 werd in drie bovenbouwgroepen een leerlingtevredenheidpeiling gedaan waarin de vragen van de wettelijk verplichte monitor sociale veiligheid zijn opgenomen.

66 kinderen werden in de gelegenheid gesteld de vragenlijst digitaal anoniem in te vullen en dat alle kinderen hebben dat ook gedaan

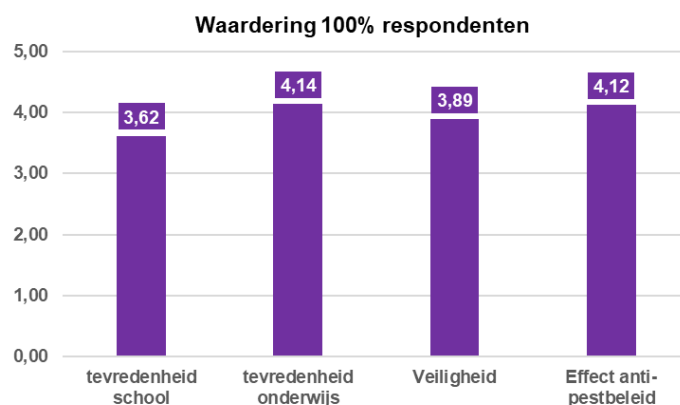
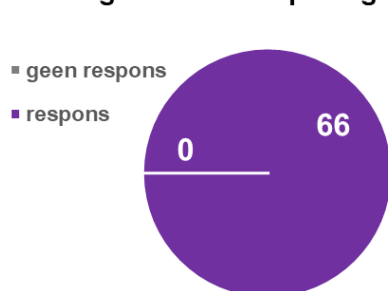
Het responspercentage is daarmee 100%; de peiling is representatief.

Aan het einde van de vragenlijst werd de kinderen gevraagd de school een rapportcijfer te geven.

Het gemiddelde rapportcijfer is 7,5 wat een half punt boven het streefdoel (7,0) ligt.

De gemiddelde waardering per onderwerp is weergegeven in onderstaande grafiek:

Leerlingtevredenheidpeiling 2024

Meetinstrumenten basisvaardigheden en datavergelijking

In het schooljaar 2023/2024 werden de onderwijsresultaten op de vakgebieden rekenen en taal, waaronder lezen, gemeten met:

- Boomtoetsen die tweemaal in het schooljaar zijn afgenomen om tussentijdse metingen te doen in de leerjaren 3 tot en met 8. Voor dit document zijn de laatste toetsen die afgenomen werden in april gebruikt;
- DOE, de doorstroomtoets van de overheid, die in februari is afgenomen bij de leerlingen in leerjaar 8 met het perspectief op uitstroom naar een vorm van regulier voortgezet onderwijs.

Zowel de Boomtoetsen als de doorstroomtoets DOE werden in Montessori Schiedam niet eerder gebruikt. Boomtoetsen hebben de (oude) Cito-LOVS-toetsen vervangen en de voormalige eindtoets (in onze school werd de Centrale Eindtoets van Cito gebruikt) is landelijk afgeschaft en vervangen door een doorstroomtoets.

Alle meetinstrumenten waarmee de onderwijskwaliteit wordt gemeten zijn dus nieuw in de school.

Voor wat betreft de Boomtoetsen geldt, dat er geen significante afwijkingen in resultaten van individuele kinderen zijn opgemerkt die verband lijken te houden met de transitie. Wel is het een onbeantwoorde vraag of en zo ja, in hoeverre, de in voorgaande en de in dit schooljaar gemeten resultaten onderling met elkaar vergelijkbaar zijn, immers: de toetsen zelf verschillen, maar ook de afnamemomenten in het schooljaar komen niet overeen. Ter vergelijking worden de niveauwaarden van zowel de Boomtoetsen 2023/2024 als de niveauwaarden van Cito-LOVS-toetsen 2022/2023 wel verderop in dit document vermeld.

Voor wat betreft de resultaten gemeten met alle doorstroomtoetsen - dus ook die gemeten zijn met DOE – geldt, dat de Inspectie van het Onderwijs deze in het schooljaar 2023/2024 niet meeneemt in het kader van het onderwijsresultatenmodel, omdat zij twijfelt aan de onderlinge vergelijkbaarheid van de verschillende toetsen en aan de vergelijkbaarheid met de resultaten van de eindtoets in de jaren voor 2024. Dit heeft als consequentie dat er in 2024 geen nieuwe betrouwbare data beschikbaar zijn gekomen. Overigens worden de gemiddelde resultaten gemeten met DOE in 2024 wel verderop in dit document vermeld.

Gemiddelde doorstroomresultaten: beheersingsgraad referentieniveaus

De schoolweging (zie pagina 4) die actueel voor Montessori Schiedam geldt voor wat betreft het beoordelen van de leerresultaten in 2023/2024 is gemiddeld 27,03 (zie grijze kader hiernaast).

op 1 februari	weging	
2020	27,76	Deze schoolweging impliceert dat het moeten kunnen realiseren van behaalde referentieniveaus in percentages ³ als volgt is:
2021	27,22	
2022	26,11	
gemiddeld	27,03	

- ✓ Referentieniveau <1F: tot 15% van de doorstromende kinderen
- ✓ Referentieniveau 1F: vanaf 85% van de doorstromende kinderen
- ✓ Referentieniveau 2F/1S: 52,1% van de doorstromende kinderen.

Wat zijn referentieniveaus?

De referentieniveaus zijn beschrijvingen van de taal- en rekenvaardigheden van leerlingen op de verschillende overgangsmomenten van het onderwijs. Voor het basisonderwijs gelden de referentieniveaus 1F, 2F en 1S. Het basisniveau 1F is het niveau voor taal en rekenen dat het overgrote deel van de leerlingen aan het einde van de basisschool tenminste zou moeten beheersen. Daarnaast heeft de overheid de ambitie dat een groot deel van de basisschoolleerlingen een hoger niveau haalt: het streefniveau. Voor taal is dat het 2F-niveau en voor rekenen is het 1S-niveau.

Hoe beoordeelt de Inspectie van het Onderwijs de leerresultaten?

Met ingang van schooljaar 2023/2024 maakten leerlingen in leerjaar 8 de doorstroomtoets in plaats van de eindtoets. Ze maken deze toets twee maanden eerder dan voorheen de eindtoets. Er zijn verschillende doorstroomtoetsen die onderling niet goed te vergelijken zijn. Voor wat betreft het schooljaar 2023/2024 beoordeelt de Inspectie van het Onderwijs bij onderzoeken op scholen de leerresultaten op basis van de eindtoetsen van 2021, 2022 en 2023. Dat doet zij, omdat het effect van alle veranderingen op de leerresultaten nog onbekend is. De schoolweging 2019/2020 - 2020/2021 - 2021/2022 is dan van toepassing. Naast de signaleringswaarden voor een voldoende oordeel gebruikt de Inspectie van het Onderwijs bij de beoordeling de correctiewaarden 23/24. De resultaten op de doorstroomtoets van 2024 betreft zij hierbij nog niet.

³ Het gaat hier om de signaleringswaarden die de Inspectie van het Onderwijs bij het beoordelen van de leerresultaten hanteert – de lagere correctiewaarde (49,7%) - die geldt om effecten van de coronacrisis te corrigeren wordt tevens aangehouden.

De resultaten in Montessori Schiedam zijn voor wat betreft de cijfers die de Inspectie van het Onderwijs als signaleringswaarden in het schooljaar 2023/2024 gebruikt⁴ als volgt:

Lezen met begrip	2023	%	signaal	2022	%	signaal	2021	%	signaal
<1F	0	0,0%		1	4,3%		1	5,9%	
1F	4	22,2%	100,0%	5	21,7%	95,7%	4	23,5%	94,1%
2F	14	77,8%	77,8%	17	73,9%	73,9%	12	70,6%	70,6%
totaal	18	100,0%		23	100,0%		17	100,0%	
Taalverzorging	2023	%	signaal	2022	%	signaal	2021	%	signaal
<1F	0	0,0%		2	8,7%		1	5,9%	
1F	11	61,1%	100,0%	12	52,2%	91,3%	9	52,9%	94,1%
2F	7	38,9%	38,9%	9	39,1%	39,1%	7	41,2%	41,2%
totaal	18	100,0%		23	100,0%		17	100,0%	
Rekenen & wiskunde	2023	%	signaal	2022	%	signaal	2021	%	signaal
<1F	0	0,0%		2	8,7%		3	18%	
1F	10	55,6%	100,0%	12	52,2%	91,3%	10	58,8%	82,4%
1S	8	44,4%	44,4%	9	39,1%	39,1%	4	23,5%	23,5%
totaal	18	100,0%		23	100,0%		17	100,0%	
TOTAAL	2023	%	signaal	TOTAAL 3 jaar samen			signaal		
<1F	0	0,0%		<1F	10	5,7%			
1F	25	46,3%	100,0%	1F	77	44,3%	94,3%		
2F/1S	29	53,7%	53,7%	2F/1S	87	50,0%	50,0%	(correctiewaarde 49,7%)	
totaal	54	100,0%		totaal	174	100,0%			

Zoals eerder in dit document werd aangegeven, gebruikt de Inspectie van het Onderwijs de resultaten van de doorstroomtoets 2024 niet voor het beoordelen van de onderwijskwaliteit in het schooljaar 2023/2024.

In het overzicht hieronder zijn de resultaten van de doorstroomtoets 2024 vermeld naast de resultaten van de eindtoets in de voorafgaande jaren.

Lezen met begrip	2024	%	signaal	2023	%	signaal	2022	%	signaal
<1F	0	0,0%		0	0,0%		1	4,3%	
1F	2	11,8%	100,0%	4	22,2%	100,0%	5	21,7%	95,7%
2F	15	88,2%	88,2%	14	77,8%	77,8%	17	73,9%	73,9%
totaal	17	100,0%		18	100,0%		23	100,0%	
Taalverzorging	2024	%	signaal	2023	%	signaal	2022	%	signaal
<1F	1	5,9%		0	0,0%		2	8,7%	
1F	8	47,1%	94,1%	11	61,1%	100,0%	12	52,2%	91,3%
2F	8	47,1%	47,1%	7	38,9%	38,9%	9	39,1%	39,1%
totaal	17	100,0%		18	100,0%		23	100,0%	
Rekenen & wiskunde	2024	%	signaal	2023	%	signaal	2022	%	signaal
<1F	2	11,8%		0	0,0%		2	9%	
1F	10	58,8%	88,2%	10	55,6%	100,0%	12	52,2%	91,3%
1S	5	29,4%	29,4%	8	44,4%	44,4%	9	39,1%	39,1%
totaal	17	100,0%		18	100,0%		23	100,0%	
TOTAAL	2024	%	signaal	TOTAAL 3 jaar samen			signaal		
<1F	3	5,9%		<1F	8	4,6%			
1F	20	39,2%	94,1%	1F	74	42,5%	95,4%		
2F/1S	28	54,9%	54,9%	2F/1S	92	52,9%	52,9%		
totaal	51	100,0%		totaal	174	100,0%			

Landelijk beeld resultaten van onderwijs in de basisvaardigheden taal en rekenen

De Inspectie van het Onderwijs stelde vast dat het landelijk gezien niet goed gaat met het taalniveau van leerlingen. Nagenoeg alle leerlingen in het Nederlandse basisonderwijs behaalden het referentieniveau 1F voor taal. Het behaalde streefniveau (2F) bij lezen betreft 74,3%, maar (ook) in het basisonderwijs is de leesvaardigheid gedaald. Bij taalverzorging behaalt 64% van de leerlingen het streefniveau (2F).

Het beeld bij rekenen en wiskunde is niet beter - 92,6% beheerst het 1F-niveau voor rekenen en minder dan de helft (45,9%) van de leerlingen in het Nederlandse basisonderwijs beheerst ook het streefniveau (1S).

⁴ In het schooljaar 2023-2024 beoordeelt de Inspectie van het Onderwijs bij onderzoeken op scholen de leerresultaten op basis van de eindtoetsen van 2021, 2022 en 2023. De schoolweging 2019/2020 - 2020/2021 - 2021/2022 is dan van toepassing. Naast de signaleringswaarden voor een voldoende oordeel gebruikt zij bij de beoordeling de correctiewaarden 23-24.

Gemiddelde niveauwaarden tussentijdse toetsen

Tussentijdse leerresultaten worden met ingang van het schooljaar 2023/2024 gemeten met boomtoetsen op de terreinen rekenen en taal, waaronder lezen.

De laatste afname (april 2024) laat het volgende beeld zien:

Legenda niveauwaarden:		
A =	> 4,0	25%
B =	3,1 t/m 4,0	25%
C =	2,1 t/m 3,0	25%
D =	1,1 t/m 2,0	15%
E =	< 1,1	10%

	Woordlezen		Tekstlezen	
leerjaar 3	3,6	B	3,7	B
leerjaar 4	3,3	B	3,3	B
leerjaar 5	2,7	C	2,7	C
Middenbouw	3,2	B	3,2	B

Begrijpend lezen		
leerjaar 3		
leerjaar 4	3,7	B
leerjaar 5	3,1	B
Middenbouw	3,4	B

	Spelling	
leerjaar 3	2,2	C
leerjaar 4	2,0	C
leerjaar 5	2,1	C
Middenbouw	2,1	C

Rekenen & wiskunde		
leerjaar 3	2,8	C
leerjaar 4	3,3	B
leerjaar 5	2,0	D
Middenbouw	2,7	C

	Woordlezen		Tekstlezen	
leerjaar 6	2,7	C	2,9	C
leerjaar 7	2,2	C	2,2	C
leerjaar 8	3,1	B	2,9	C
Bovenbouw	2,7	C	2,7	C

Begrijpend lezen		
leerjaar 6	3,6	B
leerjaar 7	3,2	B
leerjaar 8	3,8	B
Bovenbouw	3,5	B

	Spelling		Werkwoordspelling	
leerjaar 6	2,3	C	1,8	D
leerjaar 7	1,8	D	1,0	E
leerjaar 8	2,9	C	2,6	C
Bovenbouw	2,3	C	1,8	D

Rekenen & wiskunde		
leerjaar 6	2,4	C
leerjaar 7	2,5	C
leerjaar 8	3,0	C
Bovenbouw	2,6	C

2023/2024	schoolgemiddelden		3	4	5	6	7	8
Woordlezen	C	2,9	3,6	3,3	2,7	2,7	2,2	3,1
Tekstlezen	C	3,0	3,7	3,3	2,7	2,9	2,2	2,9
Begrijpend lezen	B	3,5		3,7	3,1	3,6	3,2	3,8
Spelling	C	2,2	2,2	2,0	2,1	2,3	1,8	2,9
Werkwoordspelling	D	1,8				1,8	1,0	2,6
Rekenen & wiskunde	C	2,7	2,8	3,3	2,0	2,4	2,5	3,0
Basisvaardigheden taal en rekenen	C	2,7	3,1	3,1	2,5	2,6	2,2	3,1

In het schooljaar 2023/2024 werden voor het eerst Boomtoetsen gebruikt.

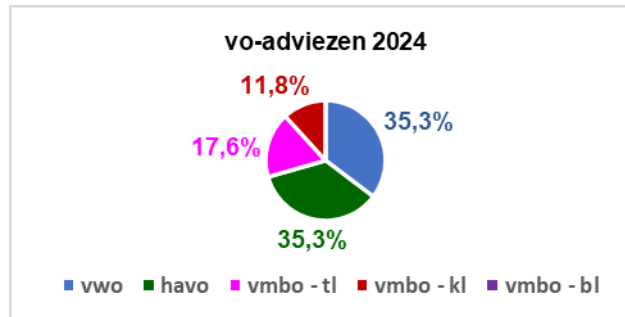
Ter vergelijking zijn in het overzicht hieronder de gemiddelde niveauwaarden in het schooljaar 2022/2023 weergegeven – deze werden gemeten met Cito-LOVS-toetsen.

2022/2023	schoolgemiddelden		3	4	5	6	7	8
Woordlezen	B	3,2	4,2	1,0	3,1	4,0	4,5	2,6
Tekstlezen	x	x	x	x	x	x	x	x
Begrijpend lezen	B	3,5	4,0	3,1	3,5	2,9	4,1	3,1
Spelling	D	1,1	0,6	0,6	0,8	0,7	1,4	2,7
Werkwoordspelling	x	x				x	x	x
Rekenen & wiskunde	D	1,6	1,8	0,7	0,9	0,9	2,8	2,6
Basisvaardigheden taal en rekenen	C	2,4	2,7	1,4	2,1	2,1	3,2	2,8

Adviezen typen vervolgonderwijs

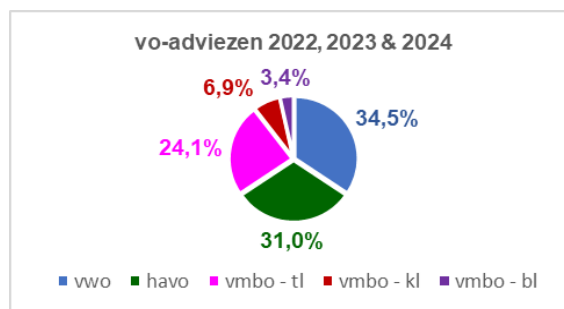
In onderstaande tabel en grafiek zijn de percentages adviezen per type vervolgonderwijs in 2024 weergegeven. Bij gecombineerde adviezen werd het meest theoretische advies gebruikt. Het cohort in 2024 was, net als in voorgaande jaren, klein (17 kinderen); 1 kind vertegenwoordigt 6%. Het streefdoel van Montessori Schiedam is een gemiddelde doorstroom naar hoger algemeen voortgezet onderwijs te realiseren.

2024	percent	aantal
vwo	35,3%	6
havo	35,3%	6
vmbo - tl	17,6%	3
vmbo - kl	11,8%	2
vmbo - bl	0,0%	0
pro	0,0%	0
totaal	100,0%	17

Gemiddeld over de laatste drie schooljaren is de doorstroom als volgt: Het totale (driejaar)cohort omvat 58 kinderen; 1 kind vertegenwoordigt 1,7%.

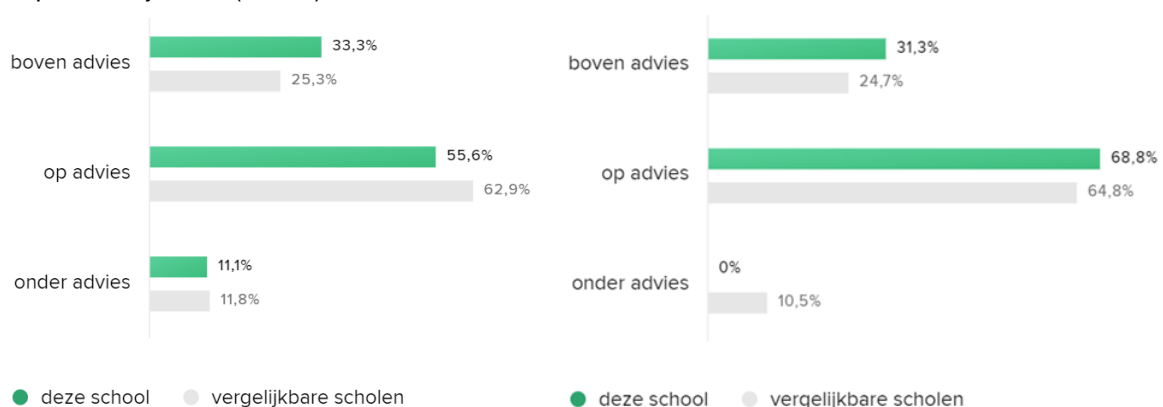
Laatste 3 jaar	percent	aantal
vwo	34,5%	20
havo	31,0%	18
vmbo - tl	24,1%	14
vmbo - kl	6,9%	4
vmbo - bl	3,4%	2
pro	0,0%	0
totaal	100,0%	58

Op- en afstroom

Om een indicatie te krijgen van de kwaliteit van de schooladviezen worden leerlingen ook gevolgd nadat zijn in het voortgezet onderwijs zijn gestart met als vraag of er na drie jaar verblijf in het voortgezet onderwijs sprake is van opstroom (kinderen stappen over naar een type onderwijs waarin meer theoretisch wordt geleerd) of afstroom (kinderen stappen over naar een type onderwijs waarin meer praktische wordt geleerd).

In het licht van het gegeven dat de cohorten vrij weinig leerlingen omvatten, moeten onderstaande percentages worden gezien. Hieronder gegevens met betrekking tot het jaar 2024 (links), respectievelijk 2023(rechts).

Beschouwing en conclusies resultaten van het onderwijs

Het schoolklimaat bood in het schooljaar 2023/2024 een voldoende sociale veiligheid om het kinderen mogelijk te maken zich te kunnen ontwikkelen, c.q. te leren.

Met ingang van het schooljaar 2023/2024 maken kinderen in leerjaar 8 de doorstroomtoets in plaats van de eindtoets. Zij maakten deze toets twee maanden eerder dan voorheen de eindtoets. Met de overgang van de eindtoets naar de doorstroomtoets is het College voor Toetsen en Examens verantwoordelijk voor de normering, i.c. voor de vergelijkbaarheid van de toetsresultaten. De Inspectie van het Onderwijs is daarom van oordeel dat het effect van alle veranderingen nog teveel onbekend is om de resultaten van de doorstroomtoets te gebruiken voor het beoordelen van de leerresultaten. Tegelijkertijd gebruikte Montessori Schiedam in 2023/2024 voor het eerst boomtoetsen als instrument om tussentijdse metingen uit te voeren, waardoor het vergelijken met de tussentijdse resultaten in eerdere schooljaren een mogelijk vertekend beeld geeft.

In Montessori Schiedam zijn er – los van deze veranderingen - al jaren achtereenvolgende vragen en twijfels over de waarde van de data uitgedrukt in gemiddelden en percentages. Deze komen voort en worden enerzijds veroorzaakt omdat slechts een zeer klein gedeelte van de ontwikkelingsgebieden met toetsen wordt onderzocht en anderzijds doordat leerjaarcohorten (met name de cohorten schoolverlaters in de achterliggende jaren) beperkt van omvang zijn; bij het beschouwen van de gemiddelde toetsuitslag maakt één leerling procentueel gezien een fors verschil. In de conclusie wordt deze discussie verder gelaten voor wat hij is.

Montessori Schiedam heeft het streven kinderen door te laten stromen naar het voortgezet onderwijs met een gemiddeld havo-advies. De school realiseert dit gemiddelde, terwijl de spreiding zich uitstrekt over alle typen regulier vervolgonderwijs. De percentages kinderen die, na drie jaar in het voortgezet onderwijs zijn geweest, op- en afstromen wisselen door de tijd heen. Externe invloeden lijken eerder dan de kwaliteit van de vo-adviezen die Montessori Schiedam geeft de oorzaak te zijn van op- en afstroom.

Wij zullen hierop wel in aankomende jaren blijven monitoren.

Voor wat betreft het kunnen begrijpen van leesteksten zien wij al jaren dat veruit de meeste kinderen doorstromen naar het voortgezet onderwijs met het hogere 2F-niveau.

Een (volgens de signaleringswaarde die de Inspectie van het Onderwijs voor onze school hanteert) te laag percentage kinderen gaf er op het moment waarop de eindtoets in de afgelopen drie jaren werd afgenomen blijk van te beschikken over het hogere fundamentele niveau, (Taalverzorging 2F) en het streefniveau (Rekenen en wiskunde 1S)⁵.

Intern onderzoek (2019) naar de onderwijspraktijk binnen het vakgebied rekenen en wiskunde, waarbij indertijd ook tussentijdse *Cito-LOVS-toetsen* werden betrokken, liet zien dat niet alle kinderen hun potentie optimaal benutten. Op basis van de uitkomsten van dat onderzoek is besloten het reken- en wiskunde-onderwijs te innoveren door het aanschaffen van de rekenmethodiek *WMBO* en door het scholen en coachen van groepsleiders in het gebruiken van deze methodiek. In het schooljaar 2023/2024 werd *WMBO* voor het derde jaar gebruikt, wat maakt dat een hoger percentage kinderen dat de school verlaat met referentieniveau 1S op termijn verwacht wordt. De resultaten, in 2023/2024 gemeten met de boomtoetsen, laten in vrijwel alle leerjaren binnen de midden- en bovenbouwgroepen een stijgende lijn zien.

Ook de onderwijspraktijk op het gebied van taalverzorging – met name spelling – werd intern onderzocht (vanaf 2020; enige vertraging werd gaande de coronacrisis opgelopen). Ook hierin werden tussentijdse *Cito-LOVS-toetsen* betrokken. Naar aanleiding van de uitkomsten van dat onderzoek is de noodzaak gebleken te verbeteren – onder andere door coaching, maar ook door het aanpassen van de zogenaamde routeboeken waarmee kinderen werken - in het naar de bedoeling van de ontwikkelaars gebruiken van de methodiek *Taal doen!*. Dit verbetertraject is gestart bij aanvang van het schooljaar 2022/2023 en zal naar verwachting tenminste twee jaar duren. De resultaten voor wat betreft spelling, in 2023/2024 gemeten met de boomtoetsen, laten in alle leerjaren binnen de midden- en bovenbouwgroepen een stijgende lijn zien. Werkwoordspelling, het laatst ontwikkelde deel binnen dit vakgebied, behoeft nadrukkelijk aandacht in het volgende schooljaar (en in de jaren daarna). Mede gelet op de innovatie daarvan wordt verwacht dat het percentage leerlingen dat in 2025 de school verlaat met het hogere referentieniveau (2F) op het gebied taalverzorging zal zijn gestegen.

⁵ Afgezet tegen de correctiewaarde die de Inspectie van het Onderwijs gebruikt in het schooljaar 2023/2024 om de effecten van de coronacrisis mee te wegen, zijn de gemiddelde resultaten van de drie gebieden begrijpend lezen, taalverzorging en rekenen en wiskunde, voor wat betreft het hogere niveau (2F/1S) nipt voldoende.

Maar er is meer. Voorafgaand aan de innovatie van het reken- en wiskunde-onderwijs en de verbetering van het onderwijs in spelling kwam uit evaluaties van de dagelijkse praktijk in midden- en bovenbouwgroepen naar voren, dat merkbaar steeds minder kinderen een actieve lerende houding laten zien, wat van invloed is op het niveau dat individuele kinderen weten te bereiken en wat vervolgens zijn weerslag heeft op de gemiddelden en percentages (en - maar dat terzijde - wat ook verband houdt met het schooladvies dat in de voorbije jaren werd gegeven).

Zowel *WMBO* als *Taal doen!* en de veranderde aanpak van het aanbieden van werkwoordspelling kent een benadering die kinderen helpt zich te richten op het behalen van doelen door het gebruiken van routeboeken. Groepsleiders zijn zich hiervan bewust en passen en passen de inzet van hun pedagogisch-didactische vaardigheden hierop aan. Anders en concreter gezegd: kinderen worden in gesprekken bewust aangesproken op hun leergedrag. Niet de vragen: “Wat ga je doen?”, “Wat ben je aan het doen?” en “Wat heb je gedaan?”, maar: “Wat ga je leren?”, “Wat ben je aan het leren?” en “Wat heb je geleerd?” worden gesteld.

Het kindvolg- en planningsysteem *Cfolio* ondersteunt groepsleiders in het zicht houden op de ontwikkeling van elk kind om van daaruit een onderwijsomgeving, instructie en begeleiding te bieden die de kans op vertraging in het doorgroeien naar het hogere fundamentele en het streefniveau verkleint.

Vervolgacties

- De materialen in de *TaalDoen*-kasten worden “geschoond” waarbij minder doelgerichte activiteiten worden weggelaten;
- In de bovenbouwgroepen wordt gewerkt met de (herziene) routeboeken voor werkwoordspelling samen met de bijbehorende didactische aanpak;
- Voor de leerlingen in leerjaar 8 wordt een “reparatiekit” werkwoordspelling ingezet;
- Routeboeken rekenen-wiskunde midden- en bovenbouw worden continu aangepast door de expertgroep;
- De experts passend onderwijs nemen het op zich om een onderzoek uit te voeren naar stimulerende en belemmerende factoren op het gebied van motivatie, werkhouding, zelfsturing en eigenaarschap van en door kinderen, samen met de bijpassende ondersteunende rol die leraren innemen.